



Spel 3: Je geheugensteuntje

De verborgen woorden brengen concrete oplossingen aan het licht.
Elk woord gaat gepaard met een uitleg:

- **BIO:** leg uit wat de positieve effecten zijn van de biologische landbouw, die voorkeur geeft aan duurzame productiemethoden.
- **WATER:** bespreek de verschillende drankjes die tijdens het 10-uurtje worden gedronken en de beste oplossing voor het milieu, namelijk het drinken van kraanwater (met een beetje siroop bijvoorbeeld). In tegenstelling tot kraanwater moeten vruchtensappen of water dat uit flessen komt, worden vervoerd, getransformeerd, en gebotteld, hetgeen energie en afval met zich meebrengt.
- **EERLIJK:** bespreek het concept van eerlijke handel, de productiemethoden en voorwaarden, de toestand van de boeren op het zuidelijk halfrond, de producten die noodzakelijkerwijs vanuit verre landen moeten worden ingevoerd (zoals bananen bijvoorbeeld).
- **FRUIT:** fruit is gezond en goed voor het milieu, op voorwaarde dat men het passende seizoen kiest om het fruit te eten, en de dichtstbijzijnde plaats van herkomst. Het is eenvoudig genoeg om daar bij het tussendoortje rekening mee te houden!
- **VELDFLES:** benadruk het belang van de veldfles, die herbruikbaar is - in tegenstelling tot het drankkarton.
- **PLAATSELIJK:** herinner de kinderen aan het feit dat producten die van ver komen, vervoerd moeten worden, en dat producten met een korte houdbaarheidsdatum over het algemeen per vliegtuig worden vervoerd, hetgeen gepaard gaat met een grote CO₂-uitstoot.
- **RECYCLEREN:** door ons afval te gebruiken om er nieuwe dingen mee te maken - dat wil zeggen door te recyclen - beperken we de negatieve effecten op het milieu.
- **BOTERHAM:** geef de voorkeur aan het eten van brood in de plaats van graanrepen. Een boterham levert minder negatieve gevolgen op voor het milieu, en vormt dus een goede oplossing voor het tussendoortje. Dankzij de verschillende soorten brood en beleg, kunnen we iedere dag iets anders lekkers op tafel toveren, zonder onnodig verpakkingsmateriaal!
- **SORTEREN:** herinner de kinderen aan het belang van het sorteren van afval, ten behoeve van een betere recyclage. Hierbij mag uiteraard niet worden vergeten dat het beperken van de hoeveelheid afval nog beter is!



Spel 4: Even opruimen

Dit spel helpt de kinderen opnieuw de juiste keuzes te maken, maar op een andere manier.

Oplossingen: vruchtensap, een brooddoos, een Belgische appel, water uit de kraan.



Spel 5: De kei van het 10-uurtje

De verschillende vragen brengen eenvoudige oplossingen voor duurzame tussendoortjes aan het licht.

Oplossingen: Aardbeien eet je - A. In de lente - dat is het passende seizoen!

De opwarming van de aarde - C. Die kunnen we beperken door stil te staan bij wat we eten. Om tijdens het 10-uurtje je vruchtensap op te drinken, kun je het beste gebruik maken van - C. Herbruikbare bekertjes. Voor het behoud van onze planeet, is het beter een appel te kiezen die afkomstig is - A. van dichtbij, uit Vlaanderen. Door te lezen wat er op de etiketten van fruit staat, kun je uitvinden - B. In welk land het fruit is gekweekt. En C. Hoeveel het fruit weegt.

Na afronding van deze activiteit, kunt u samen met de kinderen een kort « handvest van het tussendoortje » opstellen, waarbij u de goede principes een voor een onder elkaar zet. Dit handvest kan ook aan de ouders worden uitgedeeld.

Het tweede gedeelte van deze thema-activiteit bestaat erin de kinderen opnieuw te vragen hun tussendoortje aan de klas te presenteren, waarbij ze deze maal rekening hebben moeten houden met de principes uit het eerder opgestelde handvest. Wat is er veranderd?



PLANEET TUSSENDOORTJE

HANDLEIDING VOOR DE DOCENT

8-12 JAAR

Doelstellingen

- Nadenken over de inhoud en voorbereiding van het tussendoortje
- Kinderen bewust maken van de gevolgen van tussendoortjes voor het milieu
- Concrete acties voorstellen voor duurzame tussendoortjes

Vaardigheden

- Wereldoriëntatie: levende natuur
- Sociale vaardigheden: domein relatiewijzen

Benodigd materiaal

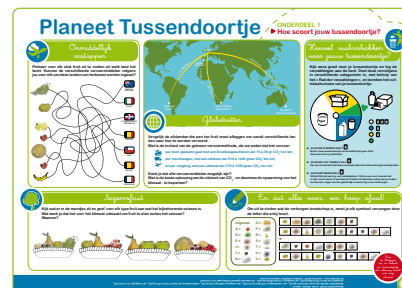
- Ondersteunend materiaal « Planeet Tussendoortje »
- Potlood en papier: de kinderen worden verzocht niet rechtstreeks op het uitgereikte materiaal te schrijven, zodat dit eventueel opnieuw kan worden gebruikt.
- Posters met afbeeldingen van fruit en groenten van het seizoen kunnen telefonisch of schriftelijk worden aangevraagd bij Leefmilieu Brussel, via 02/775.76.28 of mge@ibgebim.be.

De thema-activiteit is in twee delen onderverdeeld:

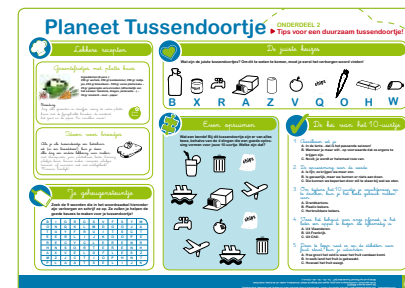
Opbouw

- 1) Een eerste gemeenschappelijke bespreking van de door de kinderen meegebrachte tussendoortjes, en uitwerking van het lesmateriaal « Planeet Tussendoortje »;
- 2) Een tweede gemeenschappelijke bespreking van de tussendoortjes die de kinderen hebben meegebracht, waarbij ze deze keer rekening hebben moeten houden met de principes van duurzaamheid.

voorkant



achterkant



VERLOOP

▶ VOORKANT

« Hoe scoort jouw tussendoortje? »

Alle kinderen worden verzocht hun tussendoortje op een tafel midden in de klas te leggen en de voedingswaren te beschrijven:

- Wat eten we tijdens ons 10-uurtje? Fruit? Graanrepen? Koekjes?
- Kunnen we zien waar het eten vandaan komt? Staat de plaats van herkomst erop vermeld?
- Is 't het juiste seizoen om dit soort fruit te eten?
- Hoe zijn de tussendoortjes verpakt? In een afzonderlijk papiertje? In een gezamenlijke verpakking? Een brooddoosje? Drankkartons of een veldfles? ...
- Eet iedereen zijn tussendoortje helemaal op? Gooien we veel weg?
- ...

Vervolgens deelt u het lesmateriaal « Planeet Tussendoortje » uit, waarbij elk spelletje ingaat op een van de vooraf gestelde vragen. Alle antwoorden staan omgekeerd geschreven onderaan de pagina.

Opbouw



Spel 1: « Onmiddellijk instappen »

Dankzij dit spelletje leren de kinderen te beseffen dat sommige dingen die ze eten van heel ver komen, zelfs zaken die we ook gewoon in eigen land produceren, zoals appels! Confronteer deze opgedane kennis met de realiteit van het tussendoortje dat de kinderen hebben meegebracht: kunnen ze de plaats van herkomst van hun eten terugvinden?

Oplossingen: Druiif -> Italië – Groene appel -> België (Tienen) – Gele appel -> Nieuw-Zeeland – Aardbei -> Chili – Meloen -> Frankrijk – Aardbei -> België – Banaan -> Dominicaanse Republiek.



Spel 2: Seizoensfruit

Dit spel herinnert de kinderen aan het feit dat fruit altijd gebonden is aan bepaalde seizoenen en dat het eten van producten buiten het seizoen betekent dat deze in kassen zijn gekweekt en/of van heel ver komen. Het gevolg hiervan is dat hun productie veel meer energie vereist!

Het verbruik van energie gaat echter gepaard met de uitstoot van broeikasgassen, die de voornaamste verantwoordelijken zijn van de opwarming van de aarde.

Confronteer deze opgedane kennis met de realiteit van het tussendoortje dat de kinderen hebben meegebracht: bevat hun tussendoortje fruit dat niet in dit seizoen thuisheert?

Oplossingen: Mand 1 = Herfst ; Mand 2 = Lente ; Mand 3 = Winter ; Mand 4 = Zomer



Spel 3: Globetrotter

Met behulp van het spelletje « Globetrotter » kunnen de kinderen inschatten welke afstand het fruit heeft afgelegd en kunnen ze een vergelijking maken van de CO₂-uitstoot van fruit dat per vrachtwagen komt (indien mogelijk!), per boot, of per vliegtuig.

Confronteer deze opgedane kennis met de realiteit van het tussendoortje dat de kinderen hebben meegebracht: komt hun fruit van ver? Hoe zal het hier zijn gekomen? Per boot, vliegtuig, vrachtwagen? Wat zijn de gevolgen voor het klimaat?

Oplossingen:

Sevilla: per boot = 25,5 à 51 kg CO₂ - per vrachtwagen = 357 kg à 2,4 ton CO₂ - per vliegtuig = 969 kg à 2,6 ton CO₂ - Johannesburg: per boot = 133,5 à 267 kg CO₂ - per vliegtuig = 5 à 14 ton - Auckland: per boot = 270 à 540 kg CO₂ - per vliegtuig = 10,26 à 28,44 ton CO₂... En elke keer gaat het hierbij maar om 1 ton fruit!

***Pauze:** het is nu tijd om de tussendoortjes op te eten, maar vergeet niet de kinderen te vragen alle verpakkingen te bewaren!*



Spel 4: Hoeveel vuilnisbakken voor jouw tussendoortje?

Dit spelletje stelt de kinderen in staat uit te rekenen hoeveel verpakkingsafval hun tussendoortje met zich meebrengt.

Vraag ze om hun verpakkingen opzij te leggen en deze te sorteren (herbruikbaar, recyclebaar papier of karton, recyclebaar plastic, ongesorteerd). Vervolgens is het aan hen om het « vuilnisbakvolume » van hun tussendoortje uit te rekenen.



Spel 5: En dat alles voor... een hoop afval!

Doel van dit spel is de kinderen zelf te laten ontdekken welke belangrijke gevolgen het weggooien van etenswaar heeft voor het milieu. Niet minder dan 23% van het schoolafval wordt gevormd door verspilde voedingswaren. En dan te bedenken dat om die voedingswaren van het veld tot aan de koelkast te brengen, er tijd, energie, grondstoffen en transportmiddelen nodig zijn geweest, om verpakkingen te maken die uiteindelijk... in de vuilnisbak belanden!

Confronteer deze opgedane kennis met de realiteit van het tussendoortje dat de kinderen hebben meegebracht: welke zaken eindigen aan het eind van het 10-uurtje in de vuilnisbak? Zitten er dingen bij die we hadden kunnen opeten?

Oplossingen: Voedsel verspillen = planeet vervuilen

De kinderen worden verzocht het document om te draaien om de duurzame oplossingen voor hun tussendoortje te bestuderen.

▶ ACHTERKANT

« Tips voor een duurzaam tussendoortje »



Spel 1: Lekkere recepten

Het lesmateriaal bevat twee recepten voor een smakelijk en afwisselend tussendoortje, waarbij rekening is gehouden met de seizoenen en de geografische nabijheid van de etenswaren. Stel de kinderen voor zelf nog meer recepten te verzinnen!



Spel 2: De juiste keuzes

Door de beste oplossing te kiezen voor hun tussendoortjes, ontdekken de kinderen een verborgen woord.

Oplossingen: B = de herbruikbare veldfles; R = water uit de kraan; A = de brooddoos; V = de Belgische appel; O = de wortel. Alle overige - industriële of oververpakte - producten, zijn minder goede keuzes voor de planeet. Eet en drink deze dus met mate!